

1951 *DS Maják* při ZK ROH Chirana. Ved. L. Krása, umělečtí poradci K. Adam (herec Div. bratří Mrštíků) a Fr. Jaša (poradní sbor). 1956 *Dítě* (Šalda) - významná inscenace, herecká osobnost V. Dáňová.

1952 zal. *Divadlo železničářů při ZK ROH ČSD* (dále DŽ). Vznik z bývalých divadelníků Nové scény, Malého divadla aj. Hrál v sále Typos (dnes ČT). 3 složky DŽ: operní a operetní soubory vedl Fr. Vyhňálek, orchestr Helfertova orchestrálního

65 / *Pomsta ruské sirotky v provedení souboru Pro100r a režii Akrama Staňka reprezentovala Českou republiku na Světovém festivalu amatérského divadla v Monaku 1997.*

sdružení dirigovali M. Handl a J. Šrámek. Opery Hubička, V studni, operety Polská krev, Vinobraní, Dům u tří děvčátek, Mamzelle Nitouche aj. Pěvci, pozdější členové Státního divadla v Brně, Ant. Julínek, J. Krátká, M. Pokorný (šéf Reduty), J. Brož, H. Bartoňová-Husníková aj. Činohru DŽ vedl Fr. Palčík. Repertoár Radúz a Mahulena, Úklady a láska, Její pastorkyňa, Strakonický dudák, Don Carlos (1956, profes. vedení prof. Walter), Skandál

66 / *Alibüstické divadlo, Petr B. Novák: Arthur, v roli "M" Jan Chlubný.*

v obrazárně, pohádky B. Němcové a Fr. Palčíka. Úspěšní činoherci Fr. Toman, Zd. Frgala, T. Lysická, Ela Tajovská, L. Štěpán, V. Müller, J. Mráz, Jiřina a Zd. Lhotští, Ol. Leitkeb, M. Drácková, Fr. Mazánek, J. Kolaříková, St. Leinerová, M. Halouska, M. Tvrďý, V. Motl, J. Gric ad. Svůj div. křest si v DŽ odbyl Lad. Frej (*1941, 2000 člen

Div. na Vinohradech). 1963 Typos převzala ČST a DŽ se přestěhovalo do Žabovřesk, Horova ul., sál U Ševčíků. Krátce na to zemřel Fr. Vyhňálek a období hudebního divadla u DŽ skončilo. Po odchodu Fr. Palčíka do DS RK ROH Univerzitní knihovny (s částí herců) vedla činohru DŽ r. I. Tomanová a M. Pokorný.

1951 zal. *DS při RK ROH Univerzitní knihovny* v Brně. Zakladatelem Ed. Perna, drgie J. Šprincl, um. poradce a r. R. Walter, prof. konzervatoře v Brně. Část herců přišla z Tylova divadla, po 1962 i z DŽ. (r. Palčík). R. Walter nastudoval 1958 *Aulularia* aneb *Komedie o hrnci* (Plautus), *Dona Juana* (Grabe) a *Fausta* (světová premiéra v překladu J. Šprincla). Spolupráce i Zd. Dopita, člen Ústředního poradního sboru pro divadlo a ředitel Kraj. oblast. divadla v Brně. DS hrál v sále Nového domova, později sál ZK Tisk. 1962 otevřen div. sál pro 250 diváků v Domě učitelů na Gorkého ul., v něm mohl DS zkoušet i hrát. To už na návrh E. Perny s novým jménem *Divadelní studio Josefa Skřivana*, DSJS (herec Josef Skřivan umučen nacisty). Drgie Bf. Toufar a Ant. Reček; režiséři Fr. Palčík - též umělecký ved., Fr. Toman, V. Müller, později L. Wallezský. Odb. spolupráce (školení) prof. Zd. Srna z FF Brno, M. Mrázková z JAMU, výtvarník Ant. Vorel z Divadla Julia Fučíka (později Divadlo bratří Mrštíků). Herecký soubor posílili L. Wallezský, M. Sova, M. Brychta, O. Kroupová, M. Králová, P. Klenzský, Zd. Frgala, Fr. Toman, Fr. Klačka, T. Klačková, B. Liška, P. Hradil. DSJS mezi nejlepší DS v ČSSR (hl. r. L. Wallezského), hrál 12x na JH, 1x ve Svitavách, 1x FEMAD a 13x zahraničí (viz přehled dále). Koncem 60. let DSJS k DK ZKL Líšeň, hrál v DD Jamborova, Brno-Julianov. Nové vedení L. Wallezský, Fr. Klačka a Sl. Malena. Fr. Palčík odešel s dramaturgy a částí souboru do Dělnického divadla v Král. Poli (viz dále). Hl. veseloherní repertoár, Čechov, Nušic, Longen, Mrozek, W+V. Rozpory uvnitř DS i s DK ZKL Líšeň vedly k odchodu k OKS Brno IV (Komárov) a na jeviště v ul. Klášterského. Nastal ústup ze slávy. Začátkem 70. let rozchod původního souboru. 1972 *Komedie o strašidle* (Plautus), r. L. Wallezský, výprava Ant. Vorel. V pol. 70. let pokus mladých vzkřísit *DSJS* ve Vysokoškolském klubu, Gorkého ul., iniciátor St. Jabůrek, dramatizace eposu *Odysseus* (Homér), r. Zd. Pospíšil (DNP), s ní 1979 na festivalu v Řecku. Další skupina 1982 *Pět deka moci* (Šukšín), r. M. Donutil (*1951, h. DNP, od 1990 člen ND Praha), dále r. J. Haidler a P. Veselý. Začátkem 80. let DSJS definitivně zaniklo.

1959 zal. *Divadlo X v DPM* v Lužánkách. 1961 DP Inzerát na skrývanka, scénář M. Uhde, r. + přednes R. Vašínska, účinkovali mj. Lad. Frej, J. Štědroň, G. Wilhelmová, zpěv + klavír P. Skoumal, inscenace považována za zakladatelský čin moderního DP, účast na WP. Později hráli v Rooseveltově ulici, skončili u MKS, Radnická 4. Po odchodu Vašínsky do Prahy 1963 vůdčí osobností Zdeněk Turba-Čecháček. V 70. a 80. letech přední autorské divadlo, jevištní adaptace prózy. Účast na WP, ŠP, JH a dalších festivalech, i v zahraničí. Aktivní do 1989. 1965 se z Divadla X na dva roky vydělila skupina *Index* (M. Uhde, M. Suchomel, H. Pražanová, Alfred Strejček); inscenovali poezii. *Ochotnické studio Divadla brří Mrštíků* zah. 1961, 35 mladých ochotníků. 1966 studentský *Quidam*, r. J. Pavloušek, od DP k divadlu fyzické akce, 1968 *Archimimus*, titulní role P. Oslzlý (později DNP), 1972 zakázán. Při vojenském klubu v Brně soubor *Mládí* (1958 a 1960 na JH). V 60. letech vznik *Divadélka Monokl* na Vranovské ulici, satirické divadlo malých forem. Ved. osobností M. Ferebauer, později D. Přidal. Ten později s částí souboru zal. *Komorní divadlo*, s nímž přešel do ZK MEZ Židenice. Hráli v LŠU v Kosmákově ul., časté zájezdy (Radúz a Mahulena, pohádky). Herci L. Přidalová, V. Baur, J. Valeš. Jh. VI. Fialová (Runa) z Mahenovy činohry. Dalším *DS DIZAROL* (Divadlo za roletou) v Justičním paláci, satirické hry, ved. P. Stoklásek. Obě zanikla odchodem osobností na konci 60. let.